

כ"ו בטבת, תשע"ז, 25.1.2017

גיליון מס' 544

פרשת וארא

מדוע צריכה הגאולה ארבע לשונות?

מאת מיכל אפרתי, עין הנצי"ב

בפרשת השבוע נגלה ה' למשה ושולח אותו לבשר לבנ"י על קיומה הקרב של הברית שכרת הקב"ה עם אבותיהם- גאולתם ממצריים:

"לכן אמר לבני-ישראל, אני ה', והוצאתי אתכם מתחת סבלת מצרים, והצילתי אתכם מעבדתם; וגאלתי אתכם בזרוע נטויה, ובשפטים גדלים. ולקחתי אתכם לי לעם, והייתי לכם לאלוהים; וידעתם, כי אני ה' אלוהיכם, המוציא אתכם, מתחת סבלות מצרים. והבאתי אתכם, אל-הארץ, אשר נשאתי את-ידי, לתת אתה לאברהם ליצחק וליעקב; ונתתי אתה לכם מורשה, אני ה'." (שמות ו, ו-ח)

בפסוקים אלו אנו פוגשים את ארבע לשונות הגאולה המוכרות לנו כל כך מליל הסדר - 'והוצאתי', 'והצלתי', 'וגאלתי', 'ולקחתי'.

אבל למה צריך ארבע? האם אחת לא מספיקה?

הפרשנים נדרשו לשאלה זו והציעו הצעות שונות.

ספורנו מתאר את ארבע הלשונות כשלבים שונים בסדר הכרונולוגי של הגאולה. שלב המכות, היציאה ממצריים, קריעת ים סוף ומעמד הר סיני:

- והוצאתי אתכם מתחת סבלות מצרים. מיום התחלת המכות ישקוט השעבוד.
- והצלתי. ביום צאתכם שתצאו מגבולם.
- וגאלתי. בטביעת המצרים בים, כמו שהעיד באמרו ויושע ה' ביום ההוא וכו', כי אחרי מות המשעבדים לא היו עוד עבדים בורחים.
- ולקחתי אתכם לי לעם. במעמד הר סיני.

הרמב"ן מציע שמדובר בפנים שונות של הגאולה. כל לשון מתייחסת לפן אחר וביחד הן יוצרות גאולה שלמה: ביטול הסבל, ביטול העבודה והשיעבוד, ביטול הבעלות והאצלת חסותו של ה' על העם:

- והוצאתי אתכם מתחת סבלות מצרים - יבטיחם שיוציא אותם מארצם ולא יסבלו עוד כובד משאם:
- והצלתי אתכם מעבודתם - שלא ימשלו בהם כלל להיות להם במקומם למס עובד.
- וגאלתי אתכם - כי יעשה בהם שפטים עד שיאמרו המצרים הנה לך ישראל בפדיון נפשנו, כי טעם גאולה כענין מכר. וטעם בזרוע נטויה - שתהיה ידו נטויה עליהם עד שיוציאם.
- ולקחתי אתכם לי לעם - בבואכם אל הר סיני ותקבלו התורה, כי שם נאמר (להלן יט,ה) והייתם לי סגולה.

הרבי מסלונים, בעל ה'נתיבות שלום', מפרש את לשונות הגאולה כאלגוריה לגאולה נפשית רוחנית. במאמרו על כניסת השבת, משווה ה'נתיבות שלום' את כניסת האדם מימי החול לשבת קדש לגאולת ישראל ממצריים: "והנה, השער לעבר ממצב של גלות למצב של גאולה, היא האנחה העמוקה שיהודי נאנח מפנימיות לבבו על שנתרחק מאביו שבשמים, ועל המסכים המבדילים שנוצרו מחמת פגמיו, דהאנחה היא האתחלתא דגאולה. וכמו שמצינו בגלות מצרים, שהאתחלתא דגאולה היתה ע"י הד' לשונות של אנחה, כמ"ד "ויהי בימים הרבים ההם וגו'... **ויאנחו בני ויזעקו ותעל שועתם** אל האלוהים מן העבודה וישמע אלוהים את **נאקתם** ויזכור אלוהים את בריתו וגו'... וידע אלוהים." הוזכרו כאן ד' לשונות של אנחה מפנימיות הלב, מבלי להוציא מן הפה שום דיבור של תפילה וכיו"ב... והענין שיש ד' לשונות של אנחה, באשר המה כוללות את כל סוגי היסורים, יסורי הגוף, יסורי הנפש, יסורי הרוח ויסורי הנשמה, אשר לכל אחד מהם יש משמעות מיוחדת ועל ידי האנחות האלו זוכה איש ישראל לגאולה בשבת..." (נתיבות שלום, ב עמ' מג)

ימי החול הם הגלות שבה מתרחק האדם מהקב"ה ובשבת הוא שב ודבק בו. כדי להגיע לגאולה, אומר הנתיבות שלום, צריך האדם להשתחרר מייסוריו. האדם חווה במהלך השבוע ייסורים מסוגים שונים – יסורי גוף, נפש, רוח ונשמה. בכניסת השבת נאנח היהודי על כובד ייסוריו. אנחה זו היא שמשחררת אותו מייסורים אלה ומאפשרת לו להגיע לדבקות בה' ולגאולת השבת. כל סוג של ייסורים דורש אנחה שונה וגאולה שונה. כל לשון גאולה באה לענות על אנחה אחרת הנובעת מסוג ייסורי גלות אחרים.

בפירוש זה, מזמין אותנו הרבי מסלונים, לחוות בעצמינו את גאולת מצריים בכל שבת ושבת ולקיים בכך את דברי המשנה "בכל דור ודור חייב אדם לראות עצמו כאילו הוא יצא ממצרים" (פסחים פרק י משנה ה)

מיכל אפרתי, תושבת עין הנצי"ב, נשואה לשי ואמא לשניים. רמי"ת במדרשת עין הנצי"ב ויועצת הלכה.

דף פרשת שבוע של הקיבוץ הדתי באתר הקיבוץ הדתי: www.kdati.org.il/parashat/hashavua.htm
כדי לקבל את הדף כל שבוע בדואר אלקטרוני, יש לשלוח הודעה אל: webmaster@kdati.org.il
ולרשום [unsubscribe](mailto:unsubscribe@kdati.org.il) בשורת הנושא. כדי להפסיק, יש לכתוב [unsubscribe](mailto:unsubscribe@kdati.org.il) בשורת הנושא.
תגובות למאמרים וכן הצעות לכתוב מאמרים, יש לשלוח אל: amudim@kdati.org.il
אתר האינטרנט של הקיבוץ הדתי: www.kdati.org.il